

СТАНОВИЩЕ

за научните трудове и учебната дейност на доцент, доктор на изкуствознанието
Благовеста Иванова Иванова
във връзка с конкурс за заемане на академичната длъжност „професор“, обявен в
ДВ, бр. 37/07.05.2021 г. по направление 8.1. Теория на изкуствата, научна
специалност „Изкуствознание и изобразителни изкуства (изобразителни изкуства и
синтез с архитектурата)“

Рецензент: доц. д-р Александра Стефанова Иванова, Архитектурен факултет, ВСУ
„Любен Каравелов“

Доцент, доктор на изкуствознанието Благовеста Иванова Иванова е единствен кандидат по обявления в Държавен вестник (бр. 37/07.05.2021 г.) конкурс за „професор“ за нуждите на катедра „Градоустройство, теория и история на архитектурата“ на ВСУ „Любен Каравелов“.

Автобиографията на доц. д-р Бл. Иванова е ярък пример за отлично професионално образование (магистър от Московски държавен университет „М. В. Ломоносов“ и доктор по изкуствознание в Института по Изкуствознание, БАН), съчетано с максимална професионална реализация в изкуствоведческата и експертна област (Националната художествена галерия, Регистриран експерт по чл. 96 от ЗКН, Член е на експертни комисии към Фонд „Научни изследвания“, Националната агенция за професионално образование и обучение и др.), както и като висококвалифициран преподавател в сферата на висшето образование (ВСУ, НХА, СУ и др.). Като изкуствовед, куратор, изследовател и дългогодишен преподавател по история на изкуството и архитектурата в Архитектурния факултет на ВСУ, доц. д-р Бл. Иванова се ползва сред студенти, докторанти и колеги-преподаватели с неоспоримия авторитет на утвърден експерт в преподаваните от нея дисциплини. Сред академичната общност нейното име се свързва с обосновано мнение и обществена позиция по множество професионални и административни въпроси, които се посрещат с внимание и уважение от всички колеги.

Представените от кандидата материали отговарят напълно на наукометричните показатели, изискуеми по чл. 1А, ал. 2 от ПРАВИЛНИКА ЗА ПРИЛАГАНЕ НА ЗАКОНА ЗА РАЗВИТИЕТО НА АКАДЕМИЧНИЯ СЪСТАВ В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ и съгласно чл. 65, ал. 3 от ПРАС на ВСУ „Л. Каравелов“. За конкурса са представени общо: 2 самостоятелни монографии, 1 монография в съавторство, 3 книги-студии с каталожна част; 2 студии; 31 статии (4 статии, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни, 10 статии по изкуства в специализирани издания, 8 статии по синтез в специализирани издания, 1 статия по педагогика на историческите дисциплини в специализирани издания, 2 статии по музеология, 2 статии по опазване на културното

наследство в специализирани издания, 5 статии по архитектура); 3 публикации за поддържаща творческа изява или участие в колективен продукт в областта на изкуствата; 2 университетски учебника и 1 университетско пособие. В съавторство има 3 статии.

Публикациите на кандидата не дублират приложените научни трудове и творчески постижения за процедурите по образователната и научна степен доктор (1996), академичната длъжност доцент (2007), както и за научната степен доктор на науките (2020).

Общата оценка на научната и научно-приложна продукция на кандидата може да се окачестви като много висока, имайки предвид изключително широкия диапазон от компетентни изкуствоведски изследвания, които доц. д-р Бл. Иванова осъществява през годините. На първо място дисертационният труд за образователната и научна степен "доктор" - „Портретни изображения в българското църковно изкуство през XVIII и XIX в.“, може да се разглежда като „кавалетна“ творба, в която авторът изследва една по-малко известна и обсъждана тема, недостатъчно разкрит аспект на възрожденското църковно изкуство. В противовес, през следващите години виждаме как съсредоточения фокус на изследователя се спира на най-значителния за българите в Цариград и Княжество България през XIX в. паметник на архитектурата, в лицето на църквата „Св. Стефан“ на Златния рог. Резултатите от това дългогодишно изследване са представени в дисертационен труд за присъждане на научна степен "доктор на науките", с книгата „Българския архитектурен комплекс на Златния рог“, С. 2018, и т.н. Това сравнение е показателно за способността на кандидата да прехвърля изследователските си интереси върху микро и макро космоса на научната си област, като отдава нужното внимание както на детайла, така и на емблемата.

В последващите години в монографиите си доц. д-р Бл. Иванова се обръща към още по-разнообразна тематика (хабилитационният труд, представен по настоящия конкурс „Манастирски и селищни храмове в Софийска епархия“. С., 2018, „Тръпко Василев и Постоянната художествена галерия. 110 години от създаването ѝ“. Парадигма, 2020, „Солун-София. Сравнително изследване на паметниците на архитектурата от Античността и Средновековието“. С., 2015.). Извън тях тя разглежда в многобройни студии професионалната дейност на известни български и чуждестранни творци, колекциите на националните музеи в България, аспекти от опазването на културното наследство, синтеза между архитектура, визуални и пластични изкуства в градската среда, както и други значими теми. Всяка една от тях се превръща в творческа и изследователска провокация, подкрепена от коректен прочит и позоваване върху научната литература в областта.

Като естествен резултат от научната дейност на кандидата за конкурса са представени следните цитирания и рецензии: 6 бр. по Показател Д-16; 29 бр. по Показател 17; 22 бр. по Показател Д-18; 2 бр. по Показател Д-19. Те са в областта на изкуството на Българското възрождане и Новото време; сравнителното изкуствознание; музеологията; синтезът между изкуствата и архитектурата в църквата „Св. Стефан“.

Учебно-педагогическата дейност и научно-приложната (експертна) дейност на кандидата също така могат да се окачествят като активни и плодотворни. От 2005 г. доц. д-р Бл. Иванова преподава в Архитектурния факултет на ВСУ исторически дисциплини, обслужващи контекста на архитектурното обучение. Обучението на студентите с времето се превръща за преподавателите във все по-голямо предизвикателство поради причини от различно естество. В доклад на XI международна научна конференция, ВСУ'2011, „Преподаването на исторически дисциплини във ВСУ „Любен Каравелов“ от т. 2, с. 1-6, по отношение на затрудненията на студентите при усвояването на историческата материя тя обобщава: „Опитът показва, че преодоляването на подобен възглед е възможно по пътя на аргументацията, доказването на значението и приложимостта на историческите дисциплини в бъдещите професионални изяви на студентите и с постоянен контрол над техните знания.“

Като колега личните ми впечатления са респектиращи. И тук тя съумява да сподели със студентите професионални знания от минали исторически епохи, да ги обвърже с актуални теми като опазването на архитектурното наследство, да формира разбиране за художествените му съставки и т.н. (като изкуствовед Бл. Иванова е втори научен ръководител на докторанти по Опазване на архитектурното наследство и История на архитектурата). Избираемите курсове на доц. д-р Бл. Иванова са редовно предпочитани и посещавани от страна на студентите, тъй като често обучението е изнесено в музейна и галерийна среда, което е от голяма полза за бъдещите архитекти. Като куратор на над 70 изложби и регистриран експерт, в лицето на доц. д-р Бл. Иванова студентите получават специализирана и задълбочена информация по множество въпроси, касаещи изкуството и архитектурата. Пример за удовлетворяващи педагогически и изследователски взаимоотношения са успехите на студенти от специалностите Архитектура (в два поредни национални студентски конкурса през 2020 г. и 2021 г.) и Строителство и архитектура на сгради и съоръжения в по-ранни години.

Това е и една от причините за успешното включване на студенти и докторанти в научните и художествено-творчески проекти, които се реализират под ръководството на доц. д-р Бл. Иванова. Примерите са много, но от тях смятам да открия „Селищни и манастирски храмове в Софийска епархия“, 2015-2018 г. и „Пластичните изкуства в градската пространствена среда“, 2019-2020 г., като НИ-проекти на ВСУ, в които се наблюдава активно взаимодействие между преподавател и студенти, както и сериозна публикационна дейност.

Научните и научно-приложни приноси на кандидата могат да бъдат разгледани в няколко аспекта. Това безспорно са научните изследвания в областта на ИЗКУСТВОЗНАНИЕТО: преход от Средновековие към Ново време в страните от Югоизточна и Централна Европа (с редица цитирания в чуждестранни издания – Лозанова, Корнев, Попружна); Изкуство на Българското Възраждане (с трудове, многократно цитирани в България); Ново българско изкуство (голям брой изложби в Националната галерия и др. галерии в страната); Музеология и опазване на културното

наследство (статии Г-9:8,10 в чуждестранни издания); Сравнителни изследвания (цитирания в чуждестранни издания – Піскіжова, Фролова). ИСТОРИЯ НА АРХИТЕКТУРАТА: история на архитектурата от древността до XIX в. (напр. Г-9:11,22,25) СИНТЕЗ МЕЖДУ АРХИТЕКТУРАТА И ИЗКУСТВАТА: архитектура и живопис (напр. Г-9:24,26) архитектура и декоративно-пластична украса (напр. Г-9:5,19,20,21; опазване на културното наследство (Г-9:9,14,27). Анализ и изследване на българския архитектурен комплекс на Златния рог в историко-архитектурно-художествен аспект, описание и анализ на особеностите на терена и историческите конструкции (Г-9,18,22). Изследване на храмовете в Софийска епархия (Г-6).

Като научно-приложни приноси на кандидата могат да се посочат издадените университетски учебници и пособия („История на изкуството за студенти по архитектура“ и „Исторически контекст на архитектурата по българските земи. История, общество, културни модели“), както и дългогодишната работа на доц. Бл. Иванова като куратор и съставител на албуми и каталожни издания, с които въвежда в употреба непознати или малко познати творби.

Огромният обем от включените материали по конкурса, прецизната им систематизация, както и предложените за научна дискусия теми ще бъдат от несъмнена полза за бъдещите изследователи. Въз основа на направените дотук оценки и изводи може да се обобщи, че доц. Бл. Иванова изпълнява всички критерии, както и надвишава неколккратно наукометричните изисквания за придобиване на академичната длъжност „професор“.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Смятам, че представеният хабилитационен труд отговаря напълно на изискванията на ЗРАСРБ, Правилника за неговото приложение и на Правилника за развитие на академичния състав на ВСУ „Любен Каравелов“ и приемам приносите на кандидата.

Предлагам на уважаемите членове на научното жури да присъдят академичната длъжност „професор“ на доцент доктор на изкуствознанието Благовеста Иванова Иванова.

доц. д-р Александра Стефанова Иванова,
Архитектурен факултет, ВСУ „Любен Каравелов“

01.09.21

София